

Vörös László: 125 éves iskolánk épülete

A kezdetek

1872. október 7-én indult meg a tanítás iskolánkban – melynek ekkor még nem volt önálló épülete – korabeli nevén a Magyar Királyi Tanárképző Intézet Gyakorló Főgymnasiumában. Az iskola két szerény szobában, minden taneszköz nélkül – hiszen nem volt többje, csak két falitáblája – kezdte meg működését a Hatvani utca (ma Kossuth Lajos utca) 1. szám alatti bérházban. Az egyik tanteremben 17, a másikban 8 tanuló fért el. A tantermekben pad nem volt, asztalok mögött székeken ültek a tanulók. A körülményeknél sokkal díszesebb volt a tanári kar. Az első igazgató Bartal Antal volt, akinek egyik munkatársa az iskola pedagógiai programját kidolgozó Kármán Mór, a filozófia és pedagógia tanára volt.

A méltatlan helyszínt hamar elhagyta az iskola, és 1874. május elsejétől a következő tanév végéig a Hal tér 6. szám alatt működött. A tér ma már nem létezik, a Molnár utcának az Irányi utca és a Duna utca közötti része volt, beépítették. Itt már három osztály működött. A vándorlás következő állomásai: 1875 ősztől az Egyetemi Könyvtár Reáltanoda utcai szárnya, majd 1881 ősztől a Kerepesi (ma Rákóczi) út 8. szám alatti bérház II. emelete. Az osztályok száma (1876 ősztől) négy volt, évenként felváltva az I., III., V., VII., illetőleg a II., IV., VI., VIII. osztályok indultak.

A hely szűkösége állandó nehézséget okozott, ezért is maradt évekig alacsony az osztályok létszáma. Pedig a szülők mind nagyobb számban szerették volna fiaikat a gyakorlóiskolába íratni. Az 1875/76. tanévben javult a helyzet, mert a férőhelyek növekedésével nőtt az induló osztályok létszáma, ami előbb a harmincat, később a negyvenet is meghaladta. A helyhiányra felhívta az igazgató a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium figyelmét az 1879 decemberében küldött felterjesztésében.

„Minden jóra való még legszegényebb intézetnek is van egy igazgatósági és egy tanári szobája, csak a gyakorló iskola az, mely az egy ablakos szobáskájában az igazgatót, a tanárokat és számtalan tanárjelöltet kénytelen magában fogadni.” Neheztelés érződik a levél egy további mondatából is: „Már többször felírtam ezen ügyben, de mindannyiszor hasztalan.” A helyhiány mellett nyomasztó gond volt a pénzhiány, alig kapott pénzt az iskola könyvek, szemléltető eszközök beszerzésére. Bartal Antal kitartóan küzdött a minisztériummal az iskola felszerelésének és könyvtárának gyarapítása érdekében. Arról panaszkodott, hogy számos fővárosi és vidéki iskola felszerelése különb, mint a gyakorlóiskoláé. A könyvtár és a szertár adományoknak köszönhette a gyarapodását. Az Értesítők mindig tartalmazták azok nevét és adományait, akik a könyvtár és a szertár gyarapításához hozzájárultak. 1883 májusában az igazgató közvetlenül a miniszternek címezte levelét: „A látszat amellet szól, mintha éppen ez az intézet a magas kormányának mostoha gyermeke volna, csak 11 év alatt már a negyedik, a czélnak sehogysem megfelelő bérházban sinlődik.” Ígéretet a körülmények megváltoztatására 1884 őszen kapott az iskola Trefort Ágoston minisztertől és 1887 őszen már el is foglalhatta mai helyét. Az épületet Trefort személyes felkérésére Bobula János, a korszak sokat foglalkoztatott és elismert építésze tervezte.

(Következő rész: Bobula János, az épület tervezője és kivitelezője)